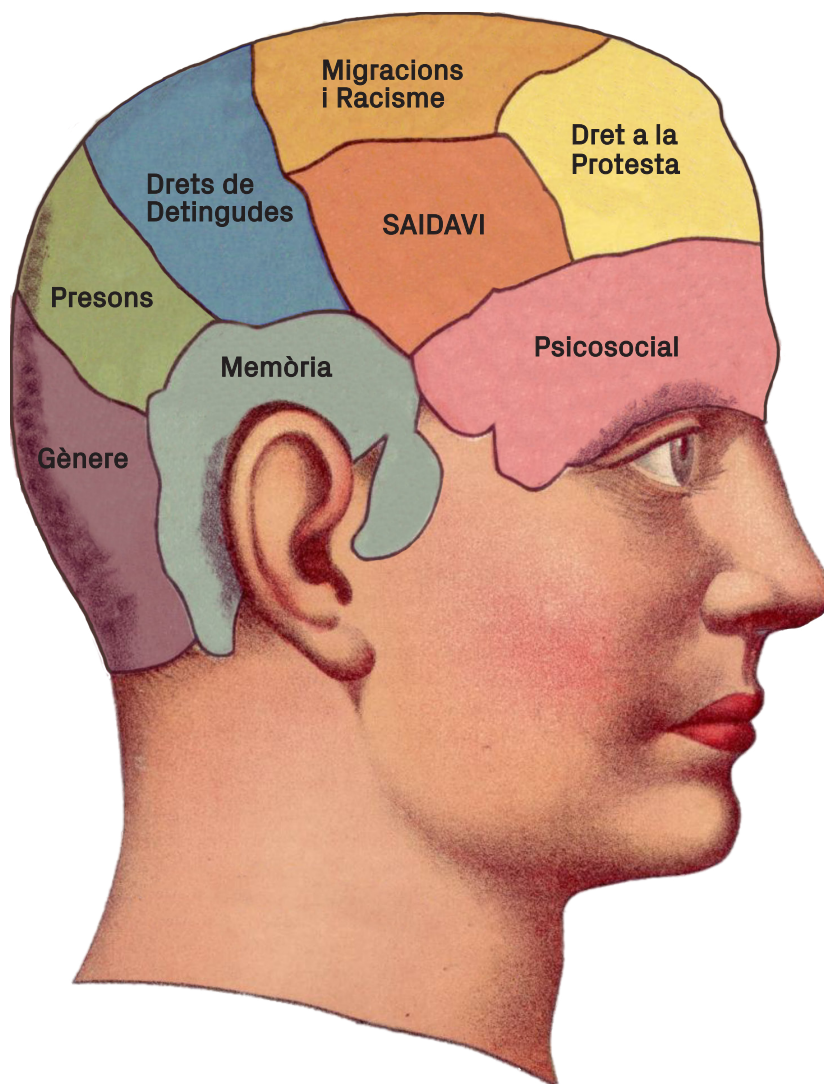

Irīdia

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2018

1. Qui som	
1. Denúncia (SAIDAVI)	4
2. Presons	4
3. Dret a la protesta	5
4. Migracions i racisme	5
5. Psicosocial	5
6. Drets de detingudes	5
7. Memòria	5
8. Gènere	5
2. Servei d'Atenció i Denúncia davant de situacions de Violència Institucional (SAIDAVI)	
Derivació de casos	7
Representació lletrada de casos	7
Litigis estratègics	7
Assessorament i seguiment	7
Comunicació i incidència	8
Finançament	8
3. Projectes	
a. Frontera Sud: Vies marítimes	9
b. CIES: La protecció de drets en el canvi de paradigma de les polítiques migratòries	10
c. Estereotips de gènere en l'àmbit judicial	10
d. Perspectiva feminista en la protecció de defensores de drets humans	11
e. <i>Defender a quien defiende</i>	11
• Xarxa Malla	
f. International Trial Watch - Catalan Referendum Case	13
g. Directives europees: Dret d'accés a l'atestat de les persones detingudes	14
h. NETPRALAT	15
4. Campanyes	
a. #AïlladesAlaPresó	16
b. #SomDefensores	17
c. #DemàPotsSerTu	18
d. #StopBalesGoma	19
e. #FemIrdiaJuntes	20
5. Formació	
a. VI Edició curs d'extensió universitària de capacitació en la defensa dels drets humans i en la denúncia de la tortura	22
b. Formació interna de l'equip d'Irdia	23
c. Formació 1 d'Octubre i més, Barcelona Ciutat de Drets	23
6. Comunicació, incidència i repercussió als mitjans	
Comunicació	24
Incidència	24
Repercussió als mitjans	25
Nova imatge corporativa	25
Xarxes Socials	25
7. Finançament	
Ingressos	26
Despeses	27
Resultat	27

1. Qui som_

Irídia és una associació que treballa a Catalunya per a la defensa dels drets humans, principalment civils i polítics. Apossem per combinar la intervenció directa en situacions de vulneració de drets amb el desenvolupament de processos d'incidència política i social que tenen per objectiu promoure canvis en les polítiques públiques; tot això a través d'una estructura estable, sostenible i independent.

Duem a terme una intervenció integral davant les vulneracions de drets en què donem atenció jurídica i psicosocial a les persones afectades, amb la voluntat de potenciar-ne la força i la confiança. En tot moment tenim en compte el seu cercle afectiu en el procés. Si el cas presenta unes característiques concretes que poden contribuir per tal que el desenvolupament i desenllaç del seu procés judicial tingui un impacte més enllà de l'assumpte concret i, per tant, que pugui incidir en la legislació, la jurisprudència, la praxi política o les polítiques públiques en general, i sempre que la persona afectada hi estigui

d'acord, convertim els processos en litigis estratègics a través dels quals es puguin elevar els estàndards de protecció de drets humans.

Amb aquest objectiu, duem a terme una tasca d'incidència política i social a través de campanyes comunicatives i de la interacció directa amb els diferents grups polítics i parlamentaris i amb els governs municipals, de la Generalitat i de l'Estat espanyol. També proporcionem assessoria en matèria de polítiques públiques des del treball especialitzat per part de cada àrea de l'organització.

Creiem que per generar canvis, tant en les persones afectades en concret com a nivell legislatiu i jurisprudencial, cal treballar des d'una perspectiva interdisciplinària que alhora posi al centre la dignitat de les persones afectades i el seu apoderament com a persones titulars de drets. Ens centrem, a més, a treballar per la igualtat efectiva i la no discriminació des de l'àmbit de la justícia de gènere.

L'equip d'Irídia està format per persones amb diverses trajectòries professionals: advocades, psicòlogues, periodistes, politòlogues i sociòlogues que aporten experiència en l'àmbit de la protecció dels drets humans. Combinem el treball tècnic remunerat amb el treball voluntari i activista.

A Irídia comptem amb diverses àrees de treball, l'eix vertebrador de les quals és la violència institucional que pateixen les persones en diferents contextos i a través de les quals proporcionem assessoria en matèria de polítiques públiques:

1. Denúncia (SAIDAVI)

El Servei d'Atenció i Denúncia davant situacions de Violència Institucional (SAIDAVI) ofereix assistència jurídica i psicosocial a les persones que pateixen de maltractament en el marc del sistema penal català. En aquesta línia es duu a terme la representació legal de persones afectades per violència institucional i l'acompanyament psicosocial durant tot el procés.

2. Presons

L'àrea de presons té per objectiu el monitoratge dels centres penitenciaris de Catalunya i la intervenció en cas que s'hi produeixin vulneracions dels drets humans. De la mateixa manera, aquesta àrea promou un debat públic sobre la necessitat de generar canvis estructurals en el sistema penal per tal d'incorporar un sistema de penes alternatives a la privació de llibertat.

3. Dret a la protesta

Des de l'àrea de dret a la protesta intervenim en cas de vulneracions dels drets humans produïdes en l'exercici de la llibertat d'expressió, la llibertat d'informació, el dret de reunió i manifestació i/o el dret de vaga. Treballem per a la defensa i la promoció dels drets i llibertats civils i polítiques perquè entenem que a través d'aquestes s'exerciten, es reivindiquen i es defensen la resta de drets.

4. Migracions i racisme

A l'àrea de migracions treballem per denunciar les situacions de vulneració dels drets i de violència institucional en el marc dels processos migratoris, amb una mirada a les conseqüències socials i individuals que se'n deriven. Així mateix, busquem generar processos d'incidència política i social en què es concebi la migració com un dret humà que s'ha de respectar.

5. Psicosocial

A l'àrea d'atenció psicosocial creem espais de suport i acompanyament dirigits a persones, familiars i col·lectius afectats per vulneracions dels drets humans i els facilitem eines psicosocials des d'una perspectiva de resiliència i enfortiment que ajudin a superar els efectes de la violència.

6. Drets de detingudes

Des de l'àrea de drets i garanties de la persona detinguda treballem per tal que durant tot el procediment penal es garanteixin els drets fonamentals de les persones detingudes o encausades. Aquest treball inclou el suport per a la capacitació dels diferents agents que prenen part en el procediment, així com promoure el debat públic i la incidència social i política per aconseguir la correcta implementació per part de les institucions de la regulació en aquesta matèria.

7. Memòria

A l'àrea de memòria històrica, creada justament a finals de 2018, treballem per la visibilització i denúncia dels crims comesos durant la guerra civil i el Franquisme, amb l'objectiu d'assolir els principis de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició. Considerem necessari posar en el centre la Memòria per fomentar la qualitat democràtica, la fi de la impunitat i un marc legal i social més garantista respecte la protecció dels drets civils i polítics.

8. Gènere

Des de l'àrea de gènere tenim l'objectiu de promoure una perspectiva de gènere interseccional per a la defensa dels drets humans. Treballem per a la igualtat efectiva i la no discriminació des de l'àmbit de la justícia de gènere.

2. Servei d'Atenció i Denúncia davant de situacions de Violència Institucional (SAIDAVI)

El **Servei d'Atenció i Denúncia davant de situacions de Violència Institucional (SAIDAVI)** va néixer el 2016 i ofereix assistència jurídica i psicosocial a les persones que pateixen situacions de maltractament en el marc del sistema penal català. A més, el SAIDAVI utilitza una metodologia innovadora en l'àmbit de la defensa dels drets humans: es contempla l'estratègia comunicativa i d'incidència política per donar una resposta integral a les vulneracions de drets humans en situacions de violència institucional. Aquesta metodologia ha estat conceptualitzada i dissenyada després d'haver analitzat el funcionament de serveis similars que existeixen a l'Amèrica Llatina. Concretament, molts dels principis inspiradors del servei coincideixen amb la feina que duu a terme des de fa més de trenta anys el Centro de

Estudios Legales y Sociales (CELS) d'Argentina, organització que ha assessorat el projecte d'Irdia.

A través de l'articulació dels diferents eixos de treball, el SAIDAVI dona una resposta integral a les persones basada en la complementació dels àmbits de treball i en la construcció de processos de litigi estratègic amb la perspectiva d'aconseguir la garantia de la no repetició. Els eixos de treball són els següents:

- **L'actuació jurídica** permet buscar la reparació del dany en el marc del sistema judicial i administratiu, a través de la no impunitat i de la generació de processos de reconeixement de la veritat.

- **L'acompanyament psicosocial** permet vetllar per la salut mental de les persones, abordar els impactes psicològics i psicosocials que les persones desenvolupen com a conseqüència de les vulneracions de drets i potenciar processos d'afrontament, resiliència i d'enfortiment de les persones com a ciutadanes i ciutadans actius en la defensa dels seus drets.
- **L'estratègia comunicativa** permet donar visibilitat a l'impacte de la violència institucional i generar debat públic amb l'objectiu d'afavorir la implantació de polítiques públiques que siguin respectuoses amb els drets humans.

- **La incidència política** pretén sensibilitzar i generar debat a l'entorn de situacions de violència institucional davant de les administracions competents i del poder legislatiu.

Des d'una perspectiva d'accessibilitat i inclusió social, en què busquem garantir el dret al dret, el servei és gratuït per al conjunt de la població. El SAIDAVI és dut a terme principalment gràcies al treball voluntari i també mitjançant el suport econòmic tant públic com privat. Cal destacar que aquest servei es va crear gràcies a un micromecenatge en què van participar més de 250 mecenes.

Al llarg del 2018, el SAIDAVI ha rebut un total de 158 sol·licituds d'actuació per presumptes vulneracions de drets humans. D'aquestes sol·licituds, 115 han estat per part de persones que han patit situacions de violència institucional que entraven dins l'àmbit d'actuació del servei i 43 per part de persones que han plantejat problemàtiques que no entraven dins l'àmbit d'actuació del servei. Davant les sol·licituds, el servei ha dut a terme tasques d'atenció i assessorament, defensa legal, acompanyament psicosocial, accions comunicatives i d'incidència, visites periòdiques a centres penitenciaris i centres d'internament d'estrangers i derivacions a altres entitats expertes en àmbits concrets.

Derivació de casos

De les 43 persones que s'han dirigit al servei i que han plantejat problemàtiques que no entraven dins l'àmbit d'actuació del servei, s'han pogut derivar efectivament a entitats o serveis especialitzats un total de 22 persones. Aquells casos que, degut a les circumstàncies del cas, no s'ha pogut fer una derivació a un recurs específic, s'han derivat a serveis públics o s'ha comunicat per part de l'entitat que la situació no s'adequa a l'àmbit d'actuació del servei.

Representació lletrada de casos

De les 115 sol·licituds que sí entraven dins l'àmbit d'actuació del SAIDAVI, el servei ha assumit la representació lletrada d'un total de 14 casos. A aquests, cal afegir els 26 casos que van tenir entrada amb anterioritat al 2018 i que han seguit oberts durant l'any, havent assumit el servei la representació lletrada de cada un d'ells. Així doncs, al llarg del 2018 el servei ha estat duent la defensa lletrada d'un total de 40 casos. En aquests casos, les accions legals s'han combinat amb l'acompanyament psicosocial i amb accions comunicatives i d'incidència.

Litigis estratègics

Amb tot, al llarg del 2018, el SAIDAVI ha desenvolupat un total de 40 litigis estratègics que han suposat un total de 561 actuacions jurídiques i 102 actuacions psicosocials.

Aquestes 561 actuacions per al desenvolupament dels litigis estratègics corresponen a: 6 querelles presentades al llarg del 2018 (4 mitjançant la figura de l'acusació particular, i 2 mitjançant la figura de l'acusació popular), 51 acompanyaments (al metge forense, a ratificar querella i apud acta, serveis penitenciaris, etc.), 19 escrits sol·licitant diligències d'instrucció, 3 escrits d'acusació, 12 recursos de reforma i/o apel·lacions, 40 escrits d'altres tipus, 34 declaracions judicials, 8 vistes de judici oral, 69 reunions amb persones representades, 320 altres actuacions (gestions amb procuradors, reunions d'equip per abordar estratègia casos, trucades i gestions diverses al jutjat corresponent, etc.). S'han realitzat 102 actuacions psicosocials dirigides als 40 casos de litigi estratègic, sense comptabilitzar les actuacions dutes a terme en el marc de la primera atenció i assessorament. D'aquestes actuacions, 86 han estat intervencions individuals, 13 acompanyaments segons requeriment judicials i 11 acompanyaments en actes públics i/o rodes de premsa.

Dels 14 nous casos escollits per a desenvolupar la litigació estratègica 7 han estat en context d'exercici de dret a la llibertat d'expressió, informació i/o reunió i manifestació, 1 a l'espai públic; 5 en context de detenció i/o privació de llibertat (CIE i presó); i 1 cas de revictimització en la denúncia de violències masclistes. Tot i així, és important destacar els 26 casos oberts d'anys anteriors que suposen un seguiment i volum de feina molt elevat.

Assessorament i seguiment

En els 111 casos restants, la representació lletrada dels quals no ha estat assumida pel servei, les actuacions han consistit en la realització de primeres entrevistes psico-jurídiques, tasques d'assessorament i seguiment jurídic, així com actuacions psicosocials puntuals.

Les tasques d'assessorament i seguiment jurídic que es realitzen des del servei consisteixen principalment en l'orientació jurídica; la preparació i presentació de denúncies, recursos i altres escrits de tràmit penal; la realització d'actuacions tendents a assegurar la prova (com la sol·licitud i recopilació d'imatges, testimonis, i altres mitjans de prova); el seguiment del curs de la denúncia presentada i l'assessorament per a l'obtenció d'advocat d'ofici.

Al llarg del 2018 s'han realitzat un total de 32 entrevistes psico-jurídiques presencials, 42 sessions d'assessorament i orientació psicosocial i 220 actuacions jurídiques, de les quals s'han realitzat: 67 assessoraments a través del telèfon d'atenció o del correu electrònic del SAIDAVI; 18 accions "d'actuacions urgents", d'entre les quals 12 d'aquestes han estat la presentació d'escrits sol·licitant la custòdia d'imatges fotogràfiques; 27 acompanyaments en la redacció i presentació de denúncies davant del Jutjat de Guàrdia; 4 escrits de diferent naturalesa, entre els quals hi ha escrits de queixa al Síndic de Greuges i escrits de tràmit processal penal i un total de 35 actuacions que no

1 d'octubre: Litigis per vulneracions de Drets Humans. Saidavi - Irdia

IRÍDIA DDHH

s'engloben dins les categories anteriors, com podrien ser l'assessorament per a l'obtenció d'advocat d'ofici o el seguiment del transcurs de les denúncies, acompanyaments al Jutjat a consultar sobre l'estat del procediment, recerca d'imatges videogràfiques per les xarxes socials, etc.

Comunicació i incidència

A part de l'atenció directa de persones, les actuacions dirigides a donar a conèixer les vulneracions de drets comeses durant el 2017 (publicades a l'Informe SAIDAVI 2017), així com la comunicació i sensibilització sobre la situació de la violència institucional durant el 2018 ha tingut ampli ressò a la ciutadania. En relació a la presentació de l'informe SAIDAVI de 2017 s'han obtingut de 479 interaccions a Twitter (RT + Likes) i 85 + 703 espectadors a la roda de premsa via streamig a Facebook. En relació a les temàtiques tractades als litigis durant l'any 2018 (litigis nous i de l'any anterior) destaca les actuacions comunicatives referents als fets succeïts a l'1-O i a la roda de premsa de presentació de casos d'aïllament penitenciari.

Durant el 2018 s'han publicat un mínim de 200 notícies que han pres com a font a la nostra entitat de manera directa o indirecta. El seguiment s'ha centrat en: resolucions judicials en les quals es citava a declarar a policies com investigats, o informació sobre el contingut de les declaracions en qualitat d'investigats que s'anaven desenvolupant. Així mateix l'impacte en xarxes ha estat molt important, superant amb escreix les 10.000 interaccions a Twitter, més de 3.000 a Facebook, o més de 1.000 a Instagram. Així mateix l'entitat compta amb un canal de Telegram amb 2.454 persones subscrietes a les quals se'ls ha informat puntualment dels avanços que s'anaven produint en la matèria.

En relació al perfil de les persones destinàries, del total de 158 persones que s'han posat en contacte amb el SAIDAVI per primera vegada l'any 2018, 55 eren dones i 103 homes. De les 115 persones ateses per situacions que entraven dins l'àmbit d'actuació del servei, hi ha 3 menors d'edat, 58 persones entre 18-35 anys, 35 persones entre 35- 60 anys, 6 persones entre 60-80 anys i per últim, 13 persones de les quals l'edat no va quedar enregistrada al fer-se atenció per telèfon.

Finançament

El projecte ha rebut un total de 59.277 € durant el 2018, procedents principalment d'una campanya de mecenatge realitzada a principis d'any, la qual va tenir 847 mecenes, complementant-se amb una subvenció de l'Ajuntament de Barcelona, i donacions destinades al projecte.

Durant el 2018 el projecte ha costat 59.625,61€, dels quals el 80 % s'han destinat a remuneracions de direcció i coordinació del projecte, assessorament legal, representació lletrada, litigis estratègics, atenció psicològica, i seguiment dels casos. El 20 % restant han estat despeses judicials dels casos, despeses de comunicació i incidència, i despeses destinades al reforç de l'estructura interna de l'entitat per garantir la viabilitat del projecte.

3. Projectes

a. Frontera Sud: Vies marítimes

El projecte "Frontera Sud: Vies marítimes" va començar al novembre de 2017, ha comptat amb el finançament de l'Ajuntament de Barcelona i s'ha emmarcat com una continuació del projecte realitzat per l'àrea l'any anterior, 'Frontera Sud: Reconstrucció del model de fronteres basat en el respecte dels drets humans'. Aquest, s'ha dut a terme en partenariat amb NOVACT - Institut Internacional per a l'Acció Noviolenta i Fotomovimiento.

L'objectiu del projecte seguia les mateixes directrius que el de l'any anterior: per una banda, contribuir a la conscienciació de la ciutadania de Barcelona sobre el context i la situació actual en quant a les entrades per via marítima a la Frontera Sud espanyola i, per l'altra, promoure canvis en la llei d'estrangeria per tal que es respectin els drets humans de les persones migrades i refugiades.

Tenint en compte la situació actual, en la que Espanya és la principal via d'entrades marítimes d'Europa amb unes xifres d'arribades a les seves costes més elevades dels últims vint anys-, i les polítiques en relació a aquesta matèria que s'estan portant des de la UE i l'Estat espanyol, vam considerar pertinent continuar amb la tasca realitzada l'any anterior. Així, si bé per

part d'organitzacions i de la societat civil s'estan duent a terme accions d'incidència política sobre la situació a les fronteres de la Unió, vam percebre de nou un buit mediàtic i de sensibilització en relació a la realitat que pateixen les persones migrades i refugiades que realitzen la travessia marítima.

Per aquest motiu, a través del projecte s'ha intentat visibilitzar aquesta realitat a través del testimoni de les persones migrants i refugiades, així com de les organitzacions i societat civil que treballen en el seu acompanyament, tant durant el trajecte com a posteriori, posant en el centre la perspectiva de gènere. Concretament, es centra en les entrades en les costes d'Andalusia i de les illes Canàries, on la situació en relació amb la vulneració de drets humans és especialment greu. D'igual manera que es va fer en el projecte de l'any anterior, amb l'objectiu de sumar forces de la societat civil cap a un canvi de paradigma en les polítiques públiques que respecti els drets humans, el projecte incloïa activitats de recerca, capacitat, formació i sensibilització, alhora que buscava generar una xarxa entre les organitzacions que treballen a nivell nacional i sobre el terreny tant per fer arribar aquesta realitat a la ciutadania en general com per fer-la entrar en l'agenda mediàtica i política. A partir del treball de camp

realitzat, el projecte tenia com a objectiu la publicació d'un informe escrit i audiovisual accessible a tota la ciutadania, així com la redacció d'un document amb les mesures polítiques urgents en les quals cal incidir.

Finalment el resultat del projecte es va materialitzar en la publicació i presentació de la web i l'informe *Frontera Sur. Vías marítimes*.¹

Finançament

El total d'ingressos rebuts el 2018 destinats al projecte ha estat de 22.827,08€, mentre que les despeses han suposat 38.254,90€. La viabilitat del projecte ha estat possible gràcies a un premi de Casa Nostra Casa Vostra rebut el 2017, de 19.940€ i gastat en part durant el 2018. El projecte ha rebut finançament de l'Ajuntament de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona en partenariat amb Novact.

¹) Frontera Sur. Vías marítimes. <http://www.ddhhfronterasur.org/assets/frontera-sur.pdf>

b. CIES: La protecció de drets en el canvi de paradigma de les polítiques migratòries

El projecte s'emmarca dins del Programa Domèstic d'Oxfam Intermón i va començar a mitjans de juny de l'any 2018 i té data de finalització al març del 2019, comptant amb el finançament d'aquesta organització.

Els objectius eren, per una banda, l'atenció legal directa a persones migrants que es trobin en el marc d'un procediment d'expulsió; l'assessorament jurídic a entitats que treballen per a la defensa dels drets de les persones migrades, la sensibilització de la realitat que viuen aquestes persones a Espanya i els drets que els hi són vulnerats, i dur a terme accions d'incidència política a nivell local, regional i estatal. De fet, aquests denoten la línia estratègica actual de l'àrea de migracions: treballar en el canvi del paradigma de les polítiques en matèria de deportacions tot trencant amb la opacitat que les envolta.

Així doncs, en el sí d'aquest projecte, s'ha generat un grup de persones voluntàries per entrar al Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona (CIE), amb el principal propòsit de conèixer quines són les vulneracions de drets que s'estan produint a dins dels CIEs, acompanyar a les persones a qui es visita i, per últim, treballar en alguns casos puntuals amb la intenció d'intentar paralitzar les deportacions, des de una estratègia jurídica, comunicativa, social i comunitària.

En aquesta línia, durant aquest any, conjuntament amb el SAIDAVI i Tanquem el CIE, s'han portat dos litigis estratègics de dues persones internes que van patir violència institucional per part d'agents del Cos Nacional de Policia dins del Centre.

Finançament

El projecte descrit ha rebut un finançament total de 10.000 € per part d'Intermón Oxfam, dels quals 6.795,33€ s'han executat el 2018.

c. Estereotips de gènere en l'àmbit judicial

Des de l'àrea de gènere d'Irdia durant el 2018 s'ha realitzat principalment un projecte d'identificació i denúncia de conductes i situacions perpetrades tant pels i les professionals, com també les generades per les pròpies polítiques i institucions que generen violència institucional i **revictimització** envers les dones que han patit violències sexuals.

El projecte va iniciar-se el 2017 amb una investigació inicial i ha procedit el 2018 amb la presentació de l'informe "*Violència institucional i revictimització en el sistema judicial i de denúncia de violències sexuals: La violència després de la violència*".

L'objectiu del projecte ha estat principalment l'empoderament de les dones que han patit violències sexuals a través de la lluita contra la re-victimització en el context judicial. Aquest treball s'ha dut a terme identificant la re-victimització com a violència institucional, entenent que les experiències viscudes no són experiències aïllades sinó fruit d'un sistema basat en la cultura de la violació.

Cada vegada hi ha més denúncies de casos de violències sexuals i la gran majoria de les dones que els denuncien són ignorades i/o culpabilitzades pels operadors jurídics. Des d'Irdia treballem per sensibilitzar tant als i les operadors jurídics com a els i les professionals que treballen en l'acompanyament i assessorament a dones supervivents d'aquestes violències, per tal que no reproduïen estereotips i generin el fenomen de la re-victimització. Així com als mitjans de comunicació, acadèmiques, activistes i persones divulgadores per estar sensibilitzades amb la problemàtica.

Per a dur-ho a terme s'ha realitzat un estudi de camp amb testimonis de supervivents de violències sexuals i supervivents del procés penal posterior, i entrevistat a

diferents professionals de l'àmbit jurídic i social. Observant així totes les deficiències del sistema i, a través d'això poder elaborar de d'Irdia propostes de bones pràctiques.

Al seu torn, s'han fet múltiples intervencions en taules de professionals, espais públics de debat sobre la matèria, per tal de traslladar les principals reflexions i conclusions que s'han derivat d'aquell treball. Paral·lelament, s'han fet diversos assessoraments a entitats, associacions i administracions, aportant bones pràctiques per abordar les violències masculistes evitant la revictimització i la violència institucional.

A finals d'any, a partir de les investigacions realitzades s'ha publicat l'informe "*Violència institucional i revictimització en el sistema judicial i de denúncia de violències sexuals: La violència després de la violència*"² el qual ha estat difós a diverses entitats i presentat en un congrés que l'entitat va organitzar al desembre de 2018 al CCCB sota la temàtica "Violència institucional envers les dones".

Finançament

El projecte s'ha finançat a partir d'una subvenció de l'Ajuntament de Barcelona i amb recursos propis de l'entitat, amb un total de 8.400 € executats durant el 2018.

d. Perspectiva feminista en la protecció de defensores de drets humans

Durant l'any 2018, des de les àrees de gènere, l'àrea de dret a la protesta i l'àrea psicosocial d'Irdia, s'ha iniciat a una **recerca relativa a l'aplicació de la perspectiva feminista en la defensa dels drets humans i la protecció de defensors i defensores de drets humans**. Així, a través d'experiències i eines que han sorgit i s'han implementat a Mesoamèrica, en contextos de repressió, es pretén identificar mesures de protecció i enfrontament aplicables a col·lectius i entitats dedicats a la defensa de drets socials, civils i polítics a Catalunya i l'Estat espanyol.

Aquesta recerca s'emmarca en el programa *Mujeres defensoras seguras. Construyendo democracia y promoviendo derechos humanos a Mesoamérica* impulsat per Calala, Fondo de Mujeres i que ha rebut en finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) a la convocatòria de 2017. Aquest projecte té per finalitat contribuir a l'exercici dels drets polítics de les dones mesoamericanes i a la protecció de les dones defensores de drets humans perquè puguin participar políticament. Hi participen diferents entitats de Mesoamèrica tals com *JASS, Asociadas por lo justo, Consorcio Oaxaca o Unidad de Protección a Defensoras y Defensoras de Derechos Humanos (UDEFEQUA)* i també entitats catalanes com SUDS—Associació Internacional de Solidaritat i Cooperació.

En el cas concret de la recerca que està realitzant Irdia, la finalitat és l'articulació de les organitzacions i institucions que treballen en la protecció de defensores i defensors de drets humans per a introduir la perspectiva feminista i els models de protecció integral desenvolupats per les diferents organitzacions participants en el projecte.

Finançament

El projecte es finança a partir de serveis externs per part de Calala, amb un total de 16.528,93 €, dels quals el 2018 s'han executat 8.135,18 €.

e. Defender a Quien Defiende

La plataforma **Defender a Quien Defiende**, sorgida a Barcelona l'octubre de 2014, està integrada per defensores de drets humans, periodistes, juristes, col·lectius socials i altres organitzacions com l'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) o l'Institut Internacional per l'Acció Noviolenta (Novact), entre les quals es troba Irdia. El seu objectiu és crear una xarxa coordinada per donar una resposta davant els casos de vulneració de Drets Humans en context de protesta social a l'Estat espanyol.

Aquest projecte neix com a reacció davant el context de repressió i criminalització de la protesta i dels moviments socials, que s'ha materialitzat en abusos per part dels cossos i forces de seguretat de l'Estat i ha culminat amb l'aprovació d'una nova legislació —la reforma del Codi Penal i la nova Llei de Seguretat Ciutadana (coneguda com a Llei Mordassa), entre d'altres— que busca dissuadir les reivindicacions en l'actual situació de crisi econòmica i social.

És en aquest context en el qual sorgeix la coalició *Defender a Quien Defiende* per tal de donar suport i reforçar les accions i la coordinació de les persones i organitzacions que treballen en contra dels abusos, per incidir política, social i jurídicament

en la protecció efectiva dels drets civils i polítics. Per aquest motiu, es treballa des d'una triple estratègia: incidència comunicativa, defensa de litigis estratègics i investigacions amb propostes concretes. Es pretenen crear uns marcs reguladors i unes polítiques públiques que garanteixin la seguretat respectant els drets humans i les llibertats fonamentals, establint un diàleg entre tots els diversos actors de la societat civil.

[] DEFENDER A QUIEN DEFIENDE

En l'execució d'aquest projecte s'han realitzat diverses activitats:

En l'àmbit formatiu, cal destacar la realització de tallers en diferents ciutats de l'Estat espanyol —el 25 d'abril a Madrid, el 16 de maig a Sevilla i el 29 de setembre a Saragossa—. Els tallers van tenir per títol **Monitoreo y sistematización de vulneraciones en contexto de protesta. Herramientas para la acción y defensa de derechos**, en els quals l'àrea de dret a la protesta d'Irdia hi va participar en la seva impartició, juntament amb altres entitats de la Plataforma com Novact.

Els tallers es plantegen en dos blocs de treball. El primer, on es contextualitza

² *Violència institucional i revictimització en el sistema judicial i de denúncia de violències sexuals: La violència després de la violència*
https://irdia.cat/wp-content/uploads/2019/01/Violencia-despres-de-la-violencia_WEB_Mod21-01-2019-2.pdf

breument la situació de regressió de drets civils i polítics que es viu a l'Estat Espanyol (context, mobilitzacions i reformes legislatives). El segon es centra en els drets que ens assisteixen en context de protesta, així com en les eines impulsades des de la societat civil per a la seva defensa i la sistematització de vulneracions en aquest context prenent com a exemples la iniciativa Som Defensores i la Xarxa Malla.

Pel que fa a la línia d'investigació i incidència:

- El dia 17 de maig de 2018, l'àrea de dret a la protesta d'Irdia va participar en l'acte *Miradas feministas frente a las agresiones a activistas*, organitzat a Madrid, com a representant de la plataforma *Defender a Quien Defiende*. Concretament, a la taula rodona *Represión y agresiones a activistas en el Estado español y en Mesoamérica*, amb membres de la *Red de Defensoras* de Mèxic i de la Iniciativa Mesoamericana de *Mujeres Defensoras de Derechos Humanos* (IM-Defensoras), i en el nostre cas per donar a conèixer el contingut de l'informe elaborat l'any anterior **Repressió i Gènere. Resistències i aportacions a la lluita anti-repressiva des dels feminismes**³. Aquest informe té per finalitat aproximar-se a la relació entre la repressió i el gènere, prestant atenció a la utilitat de l'òptica feminista per comprendre el fenomen de la repressió exercida per l'Estat amb especial atenció als impactes psicosocials i a la importància de posar en el centre les cures en tant que mecanisme de reparació i acompanyament impulsat des de la visió feminista. A més a més, fa un recorregut en l'impacte de la repressió estatal respecte els moviments feministes.

- El 26 de juliol de 2018, l'Anaïs Franquesa, directora de litigi d'Irdia, va participar com a representant de la plataforma *Defender a Quien Defiende* a la trobada per la celebració del 20è aniversari de la Declaració de drets de les persones defensores, que va tenir lloc a Nova York durant la setmana del 23 al 28 de juliol a Nova York, a la seu de l'Assemblea de les Nacions Unides. En concret, el 26 de juliol, va ser un espai de reflexió amb defensores de diferents parts del món i que va comptar amb l'assistència de defensores i diferents organitzacions feministes que van compartir la seva situació i van facilitar els contextos per a desenvolupar eines comunes de defensa dels drets humans i protecció contra la repressió. A aquesta sessió també hi va assistir el Relator Especial de Nacions Unides pels drets de les persones defensores de drets humans, Michel Forst.

L'objectiu de la plataforma en aquesta trobada va ser traslladar a les Nacions Unides la situació que es viu actualment en l'Estat espanyol amb una greu regressió de drets civils i polítics. Una situació que es tradueix en una forta criminalització de la protesta i la persecució del dret a la llibertat d'expressió. Des de la plataforma també es va posar el focus en la violència institucional i la seva impunitat, així com en la situació que es viu a Catalunya. Igualment, es va posar èmfasi en l'anàlisi amb perspectiva de gènere referent a les actuacions policials en contextos de protesta i la repressió concreta cap al moviment feminista.

Finançament

El projecte rep finançament a partir de serveis externs des de NOVACT - Institut Internacional per a l'Acció Noviolenta, entitat amb la qual es col·labora en el projecte. El total d'ingressos aquest any ha estat de 16.670,47 €. Cal destacar que el 2018 s'ha concedit una subvenció, en partenariat amb Novact, de la qual 37.839,00 € corresponen a Irdia, i que s'executaran durant el 2019 i 2020.

• Xarxa Malla

La Xarxa Malla és una xarxa de suport i denúncia per afrontar de manera col·lectiva la repressió durant l'exercici de les llibertats civils i polítiques. Creada l'any 2016, és el resultat del treball d'entitats, mitjans de comunicació i col·lectius integrants de la coalició *Defender a Quien Defiende*. També és una eina de visibilització i anàlisi de les vulneracions dels drets humans comeses pels cossos policials i pels agents de seguretat privada en l'Estat espanyol, especialment en contextos de protesta social (drets de reunió i manifestació, llibertat d'expressió i informació prioritària).

Red de soporte ante la represión de la protesta

MALLA

Tota persona que hagi sofert o presenciada una agressió, identificació, detenció o multa durant l'exercici de les seves llibertats civils i polítiques, pot ingressar les dades en la plataforma.

Una vegada introduïdes, arribaran a un dels nodes territorials que conformen la xarxa. En l'actualitat, Malla compta amb nodes a Madrid, Cadis, Granada i Barcelona, on el node és l'àrea de dret a la protesta d'Irdia.

Durant l'any 2018 han sorgit dos nodes més a les ciutats de Sevilla i Saragossa. Les organitzacions que conformen els nodes, analitzen el cas i contacten amb la persona afectada per tal d'analitzar i verificar la informació abans d'incloure-la en el mapa. A través dels casos registrats, es dóna suport legal i, en el cas que sigui necessari i dins de les possibilitats de cada node i de les organitzacions de suport, es realitza acompanyament psicosocial a les persones afectades.

f. International Trial Watch - Catalan Referendum Case

El 17 de desembre de 2018 es va presentar International Trial Watch – Catalan Referendum Case, una plataforma d'entitats dedicades a la defensa de drets i llibertats de la ciutadania –Col·lectiu Praga, Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans, Institut de Drets Humans de Catalunya, Irdia, Novact i Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona– amb la finalitat de gestionar i facilitar la presència d'observadors estatals i internacionals en el judici al Tribunal Suprem contra polítics i líders socials catalans.

Degut a les actuacions judicials seguides fins al moment i pels fets descrits en les acusacions, tant les defenses, com juristes espanyols i organitzacions internacionals, han qüestionat que el procés s'hagi seguit amb el degut respecte als drets fonamentals; com el dret a la llibertat d'expressió, a reunió i manifestació, a la participació política i a la llibertat ideològica. També especialment el dret a la llibertat, per l'ús de la presó provisional. Així mateix, s'ha qüestionat el degut respecte al principi de legalitat penal, el dret al jutge predeterminat per la llei, el dret al jutge imparcial, i el dret a la defensa.

International Trial Watch compta amb tres eixos d'actuació. D'una banda, s'analitza el judici des de la vessant acadèmica, per tal de garantir els drets processals, per a això es compta amb un equip de personal acadèmic d'arreu de l'Estat espanyol. Com a segon eix s'analitzen les sessions des dels drets civils i polítics, per exemple, garantir el dret de reunió i manifestació, en el qual hi participen entitats de defensa dels drets humans d'arreu del món. I per últim, es compta amb un equip de representants de l'advocacia a nivell internacional.

Amb les valoracions dels i les observadors s'elaborarà un informe final, així com un comunicat setmanal amb les eventuais vulneracions processals i de drets humans que es produeixin, entre d'altres aspectes.

La Plataforma estarà finançada únicament amb les donacions de la ciutadania i és independent de qualsevol partit polític o organització.

Finançament

L'inici del projecte ha comportat 4.200,76€ gastats el 2018 en coordinació i llançament de la plataforma, havent ingressat una quantitat inicial en donacions 1.984,40 €.

itw
Catalan Referendum Case

³) *Repressió i Gènere. Resistències i aportacions a la lluita anti-repressiva des dels feminismes*. http://irdia.cat/wp-content/uploads/repressio_genere-2.pdf

g. Directives europees: Dret d'accés a l'atestat de les persones detingudes

El dret de la persona detinguda o investigada a ser informada dels fets suposadament delictius investigats i les proves que existeixen sobre la seva perpetració constitueix una de les manifestacions essencials del dret a un procés equitatiu i al dret de defensa, pilars del procediment penal.

A més, l'establiment dels drets fonamentals de la persona investigada en un procés penal es configura com un element essencial per a l'assoliment d'un espai de confiança entre els diferents sistemes judicials de la Unió Europea. Aquesta confiança constitueix la base per al reconeixement mutu de decisions judicials en matèria penal entre els Estats membres, clau per reforçar l'espai de llibertat, seguretat i justícia per als ciutadans de la Unió Europea.

El 2009, el Consell Europeu va aprovar un pla de treball destinat a reforçar els drets processals de les persones investigades en un procés penal, incorporant-lo a l'anomenat programa d'Estocolm.

En la implementació d'aquest pla de treball, el 22 de maig de 2012, el Parlament Europeu i el Consell van aprovar la Directiva 2012/13/UE sobre el dret a la informació

en el procés penal (d'ara endavant, **la Directiva**). Com a conseqüència d'aquesta Directiva, a Espanya es van fer dues esmenes a la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Tot i així, davant l'existència de deficiències relatives a la implementació de la Directiva de dret a la informació de la Unió Europea i havent diagnosticat al llarg de 2016 i 2017 en el marc d'un projecte previ que existien interpretacions divergents sobre el contingut i l'àmbit del dret a la informació i no hi havia pràctiques unificades en la fase policial dels processos penals a l'hora d'oferir accés als expedients no només a Catalunya, sinó també a tot Espanya, s'inicia el projecte sobre el Dret d'accés a l'atestat. S'identifica com a necessari un diàleg addicional amb els responsables polítics per tal de millorar la transposició correcta de la legislació de la UE. A més, s'identifica que a Catalunya, cal fer una tasca de conscienciació social i informar al públic sobre la importància del dret d'accés a l'atestat en els processos penals, ja que el reconeixement social d'aquest dret és escàs.

És per això que entre setembre 2017 i gener 2019 hem dut a terme el projecte sobre el dret d'accés a l'atestat, consistent en tres activitats:

a) Llançament d'una campanya en xarxes socials (Twitter, Facebook, Telegram i Youtube)

Amb l'objectiu d'informar al públic sobre la importància del dret d'accés a l'atestat. La campanya va implicar entrevistes amb diversos actors clau en la matèria: José Luís Ramírez, Magistrat de l'Audiència Provincial de Barcelona, Esther Palmés, advocada penalista especialitzada en drets dels detinguts, Carlos Echavarrí, membre de la Junta de l'ICAB i Anaïs Franquesa, Directora de litigi de IRIDIA⁴.

b) Incidència política a diferents nivells: Municipal, Parlamentari i de Govern

Durant aquest darrer any no només hem estat treballant per difondre la qüestió a la societat civil per tal que tota la ciutadania sigui conscient dels seus drets a través de la campanya a les xarxes sinó que vam valorar que calia fer arribar les nostres conclusions directament als responsables polítics. És per això que al llarg d'aquest any hem fet divulgació i propostes de millora per a la correcta aplicació de la Directiva tant a nivell municipal, parlamentari, com de govern.

c) Redacció d'un informe d'anàlisi de l'aplicació de la Directiva a Catalunya i d'estat de la qüestió a nivell pràctic

Després d'analitzar els articles i la motivació de la Directiva, la seva transposició al marc jurídic espanyol a través de diverses modificacions legals, es podria concloure que la seva transposició legal es va fer amb tota precisió. Tanmateix, la realitat mostrava que la interpretació que ha governat a les comissaries ha estat restrictiva, inclús contrària a la Directiva i a la legislació estatal. Però finalment, cap a finals de 2018, hem pogut recollir observacions en l'informe sobre un enfocament diferent per part del cos de la policia en la pràctica del dret d'accés a l'atestat, havent-se recollit les crítiques i propostes que es venien fent d'anys enrere i en aquest projecte en concret.

⁴) https://www.youtube.com/watch?time_continue=7&v=4REUp8rWjzg

Finançament

El projecte s'ha finançat mitjançant un contracte de prestació de serveis de la Fundació per a la Promoció de la Iniciativa per a una Societat Oberta a Europa (OSIFE) amb un total 8.124,93€ gastats el 2018, destinats a recursos humans per la coordinació del projecte i a produir i difondre els materials de la campanya.

h. NETPRALAT

El projecte **NETPRALAT**: "NETworking to strengthen Pre trial procedural rights by practice oriented cross border Lawyers Training" s'ha iniciat a l'octubre de 2018 i té una duració total de 24 mesos, fins al setembre de 2020, està finançat pel fons de Justícia de la Comissió Europea i pretén contribuir a l'aplicació efectiva de les Directives 2010/64/UE sobre els drets d'interpretació i traducció, 2012/13/UE sobre el dret a la informació, 2013/48/UE sobre el dret d'accés a un advocat/da en relació amb els procediments previs al judici, reforçant els coneixements i les aptituds pràctiques que necessiten els professionals de la justícia per a facilitar els drets processals de persones detingudes i vulnerables i reforçar certs aspectes dels drets de les persones detingudes en els procediments previs al judici.

Aquest projecte està integrat per diferents socis: La Universitat de Maastricht (UM), l'Institut de Monitoreig pels Drets Humans de Lituània (HRMI), el Consell de Col·legis d'Advocats de Polònia (NRA), l'Associació Irídia Centre per la defensa dels drets Humans (IRIDIA), l'Associació Europea de Traductors i Intèrprets Jurats (EULITA).

El projecte té com a objectiu desenvolupar una **formació** pràctica per als advocats penalistes sobre les habilitats que impliquen representar clients en etapes preliminars del procés penal, amb espe-

⁵) <http://www.salduzlawyer.eu/>

NETPRALAT

cial atenció als interrogatoris, treballar amb intèrprets i avaluar necessitats especials de persones detingudes.

Aquesta formació vol adaptar i complementar els continguts ja elaborats en un anterior projecte SUPRALAT⁵, en aquest projecte, la formació pràctica es va implementar en diferents països com Irlanda, Holanda o Bèlgica, ara aquesta formació es vol implementar a tres altres països: Espanya, Polònia i Lituània.

A més, aquest projecte pretén construir una **xarxa** de persones expertes en procediments penals procedents de diferents països, per això també hem convidat a la jornada a advocats i advocades penalistes de França, Portugal i Estònia, a part de Lituània, Polònia i Espanya. Durant l'any 2018 s'ha iniciat el projecte duent a terme tots els actes preparatoris així com la reunió d'Experts, reunió inicial del projecte a fi de concretar quins seran els mòduls de formació. Des d'Irdia, apostem per una formació pràctica i capacitadora dels advocats i advocades en la perspectiva psicosocial a fi de preservar els drets de les persones detingudes i prevenir així possibles vulneracions de drets a nivell institucional.

Finançament

La subvenció atorgada a Irídia per part de la Comissió Europea per la realització del projecte ha estat d'un total de 37.231,72 € a repartir entre els 24 mesos que dura el projecte, dels quals durant el 2018 s'han executat 3.425,91 € per la coordinació inicial.

4. Campanyes

a. #AilladesAlaPresó

La campanya **#AilladesAlaPresó: No més morts a presó**. Respecte als drets de les persones preses es va iniciar arrel que el SIRECOVI (Servei de Registre i Comunicació per a la protecció de víctimes de la Violència Institucional) posés en coneixement d'Irdia el cas de la Raquel, qui va morir sota custòdia de l'Administració trobant-se en règim d'aïllament al DERT (Departament Especial de Règim Tancat) al Centre Penitenciari Brians 1 l'1 d'abril de 2015.

La feina duta a terme en relació al cas de la Raquel, va permetre que s'obris un procés de debat parlamentari, que va tenir com a resultat l'aprovació de la **Circular 2/2017, del règim tancat en els centres penitenciaris de Catalunya**. Així, es va aconseguir portar al Parlament la problemàtica existent al voltant de l'aïllament penitenciari a Catalunya.

Tot i els canvis que va introduir aquesta normativa, la problemàtica de les morts sota custòdia en règim d'aïllament segueix sent objecte de denúncia, ja que segueix havent-hi morts, com demostren els casos més recents com el d'en Lewys i el de la Gina (ambdós a Brians 1), i els mecanismes de prevenció i de reacció segueixen essent insuficients.

Per tot això, amb el SIRECOVI i la Coordinadora Catalana per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura, hem recolzat a les reivindicacions dels col·lectius de familiars de persones preses com *Famílias contra la Crueldad Carcelaria y Familias de Presos en Cataluña*, que pretenen trencar el silenci al voltant de l'aïllament penitenciari. Així, a l'octubre de 2018, vam elaborar conjuntament el manifest **"No més morts a la presó"** y vam convocar una concentració davant del Palau de la Generalitat de Catalunya, denunciant aquesta situació.

Hem treballat exigint el compliment de la normativa aprovada el 2017 i, a més, qüestionant l'existència del règim d'aïllament

penitenciari a Catalunya, degut als seus comprovats efectes negatius en les persones que transiten per aquests espais. Insistim que aquest règim de vida, en la qual les persones viuen tancades en una cel·la entre 18 i 21 hores al dia, afavoreix l'existència de greus vulneracions als drets humans.

Durant el camí, hem detectat la necessitat de millorar els **Protocols de Prevenció de Suïcidis**, i la urgència de la **creació d'un Protocol de comunicació i atenció a les famílies de persones preses** durant el seu pas per la presó i en els escenaris que es produeixen quan una persona hi mor.

Alhora, detectem la necessitat de millorar els mecanismes d'investigació que haurien d'activar-se automàticament davant d'incidents ocorreguts a l'interior de les presons catalanes, especialment davant les morts.

Amb la finalitat d'assolir aquests objectius, hem dut a terme accions d'incidència política, intentant tenir presència en els espais de debat parlamentari, especialment a la Comissió de Justícia, i assistint a reunions per tractar aquestes qüestions amb les corresponents responsables polítiques i de l'Administració penitenciària.

Un dels obstacles més grans amb el qual ens hem trobat ha estat la gran opacitat del sistema penitenciari i el difícil accés a la informació. És per això que exigim que s'iniciï un procés d'**obertura de les presons a la societat civil**, començant pel reconeixement, per part de l'Administració penitenciària, d'un estatus especial d'accés a les presons a les entitats que, com Irdia, vetllen pel respecte i la protecció dels drets fonamentals.

En aquest sentit, amb aquesta campanya, també s'ha pretès generar una xarxa entre les entitats que treballem abordant la problemàtica penitenciària, i que busquem la creació d'alternatives a l'actual configuració i funcionament del sistema penal i penitenciari, especialment, en relació a l'aïllament.

I, finalment, s'ha intentat **sensibilitzar a la societat sobre l'aïllament i els seus efectes**, però també sobre la presó i el punitivisme, amb l'objectiu d'apropar les realitats penitenciàries a la societat en general, per tal que la ciutadania es conscienciï i exigeixi el respecte als drets de les persones preses, qüestionant la resposta de l'Estat als conflictes penals.

b. #SomDefensores

La campanya **#SomDefensores**⁶, impulsada per diferents entitats socials -LaFede.cat, *Defender a Quien Defiende*, Irdia, Novact, l'Associació Catalana per la Defensa dels Drets Humans, l'Institut de Drets Humans de Catalunya, entre d'altres- sorgeix per fer front a l'ofensiva repressiva viscuda a Catalunya pel context per la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017.

En el marc d'aquesta campanya, des de *Defender a Quien Defiende*, es va organitzar una **Xarxa d'Observadores de Vulneracions en context de Protesta** per monitoritzar a peu de carrer les vulneracions de drets humans que es poguessin produir durant les mobilitzacions relacionades amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre. Per tal de donar continuïtat a aquesta iniciativa, aquesta xarxa també es va activar durant les mobilitzacions a la ciutat de Barcelona dels dies 29 de setembre i 21 de desembre de 2018.

#SomDefensores
Davant la repressió, defensem els drets humans

Així mateix, durant l'any 2017 les entitats integrants de la campanya van impulsar l'informe *"Violació de drets civils i polítics. Catalunya. Setembre i Octubre 2017"*⁷, relatiu a possibles violacions de drets civils i/o polítics que han sofert ciutadans per part d'autoritats i institucions públiques durant el mes de setembre i fins al dia 7 d'octubre de 2017, amb la finalitat d'eleva-lo a les instàncies internacionals i nacionals competents i posar-lo en coneixement tant de la ciutadania com d'institucions i autoritats públiques.

Per aquest motiu, el 19 de març de 2018 Irdia va participar en un side event organitzat juntament amb l'Institut de Drets Humans de Catalunya, en col·laboració amb Novact, l'Observatori DESC, i la campanya SomDefensores, en el marc de la 37ª ses-

⁶) Campanya #SomDefensores. <http://www.lafede.cat/som-defensores/>

⁷) Violació de dretscivils i polítics. Catalunya. Setembre i Octubre 2017. http://www.lafede.cat/wp-content/uploads/2018/03/informe_drets_humans_1oct.pdf

sió ordinària del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides, titulat Human Rights regression in Spain. Es va tractar d'un debat entre expertes sobre els atacs a les llibertats i drets fonamentals que s'estan produint a l'Estat espanyol, on es van analitzar els retrocessos en matèria de drets humans i com aquesta situació es fa palesa amb el procés independentista a Catalunya. Es van abordar, específicament, les implicacions de la Llei Mordassa i la reforma del Codi Penal del 2015; les vulneracions de la llibertat d'expressió, la llibertat de reunió i manifestació i el dret a la participació política. També es van tractar les actuacions policials de l'1 d'octubre i les actuacions judicials, específicament, sobre els empresonaments de polítics i membres de la societat civil.

Finalment, els dies 30 de novembre i 1 de desembre de 2018 es va impartir la formació que va tenir per títol **II Formació oberta #SomDefensores: Protecció, acompanyament, sistematització de dades i incidència**, amb la finalitat de desenvolupar i consolidar una xarxa d'observadores de vulneracions de drets humans en context de protesta en la ciutat de Barcelona.

El primer dia es va comptar amb la participació de PBI Catalunya i L'Adhesiva, per tal de compartir experiències internacionals en l'observació i l'acompanyament en situacions de vulneracions de drets humans i repressió. El segon dia es va comptar amb la participació d'Irdia per tal d'explicar el funcionament dels dispositius d'observació des d'una vessant pràctica, legal i psicosocial, així com amb Calala, Fondo de Mujeres, per tal d'explicar com incorporar la perspectiva de gènere en la tasca d'observació i monitoratge.

c. #DemàPotsSerTu

El dia 5 d'abril de 2018 es va engegar la campanya #DemàPotsSerTu, conjuntament amb Novact, l'Institut de Drets Humans de Catalunya, FundiPau i Òmnium Cultural, davant les greus regressions i vulneracions de drets i llibertats viscudes a l'Estat espanyol, així com per donar una resposta col·lectiva davant l'increment de la repressió contra la dissidència.

Davant d'aquesta situació, les entitats impulsores d'aquesta campanya volíem posar de manifest que:

1. Denunciem la regressió de drets fonamentals i la persecució d'idees que s'està produint actualment a l'Estat espanyol i que degrada profundament la democràcia i l'estat de dret.
2. Defensem els drets civils, socials i polítics com un dels pilars fonamentals de qualsevol societat democràtica. Drets com la llibertat d'expressió, la llibertat d'informació, el dret a reunió i el dret a manifestació i a un judici just.

3. Expressem el nostre suport a totes les persones i entitats que s'han vist afectades per la vulneració dels seus drets civils, socials i polítics. L'ús de la justícia com a mesura repressiva és un atac directe a la separació de poders.

4. Reivindiquem els valors de la pau, la no-violència, la justícia i els drets humans com les eines per conuiu en una societat diversa, plural i avançada.

5. Fem una crida al diàleg i la negociació basada en el respecte de totes les idees i creences, sempre que no fomentin l'odi ni cap tipus de discriminació.

Amb aquesta finalitat, durant tot l'any s'han organitzat diversos actes i col·loquis arreu de Catalunya, per tal denunciar i reflexionar col·lectivament sobre aquest context.

d. #StopBalesGoma

Durant 2018 s'ha començat a impulsar una campanya per tal d'erradicar la utilització de bales de goma per part dels cossos policials a la resta l'Estat espanyol, després que en Roger Español perdés la visió d'un ull per la seva utilització el dia 1 d'octubre de 2017 en el marc del referèndum celebrat a Catalunya. Així:

- El dia 24 d'abril de 2018 es va organitzar un acte a Madrid titulat **El uso de balas de goma a debate** al qual va participar també Novact, com a membre de la Plataforma *Defender a Quien Defiende*, amb el suport de Legal Sol, en el que es va impulsar un debat sobre l'ús de les bales de goma. Actualment, a Catalunya les bales de goma estan prohibides des de 2014, en aquest acte es va reflexionar sobre la possibilitat d'estendre la prohibició d'aquests projectils en tot l'estat espanyol. La jornada va comptar amb la participació d'activistes i advocades vinculades a la defensa del dret a la protesta i que porten causes d'afectades per bales de goma en l'Estat espanyol.

- El dia 27 de juny de 2018 es va celebrar un concert solidari **StopBalesGoma** a la Sala Apolo de Barcelona per tal de destinar beneficis a cobrir les despeses legals del cas del Roger, i per poder realitzar una forta campanya per la prohibició de les bales de goma a nivell estatal. El concert es va organitzar conjuntament amb dues organitzacions de víctimes de les bales de goma com són *Stop Balas de Goma* i *Ojo con tu Ojo*.

Irídia

www.iridia.cat

FEM CRÉIXER LA BASE SOCIAL

- + força
- + independència
- + comunitat
- + capacitat de defensa
- + sostenibilitat

#FemIridiaJuntas

e. #FemIridiaJuntas

La campanya pretén ampliar la nostra base social per multiplicar la força d'Irídia com a eina col·lectiva de defensa dels drets humans, així com garantir la nostra independència. Es tracta d'una campanya que pretén donar a conèixer qui som i què fem, amb l'objectiu de sumar persones al nostre projecte en qualitat de **sòcies** i a títol individual.

D'aquesta manera, les persones que passen a formar part de la base social de l'entitat, poden contribuir al desenvolupament d'un servei gratuït a l'abast de tothom, amb la possibilitat de participar en l'Assemblea General i rebre informació sobre les activitats de l'entitat que duu a terme l'entitat.

Volem pensar **col·lectivament** cap a on hem d'enfocar la nostra acció i fer un anàlisi de la realitat en matèria de drets civils i polítics més complex i complet. Creiem que garantir una base social potent és la millor manera de combinar la sostenibilitat amb la **independència** de les administracions, partits polítics, empreses o qualsevol altre esfera de poder. Per tant, considerem imprescindible el suport col·lectiu per poder dur a terme litigis representatius que puguin aconseguir canvis per a totes.

#FemIridiaJuntas també es una forma d'integrar-nos a la vida associativa dels barris de Barcelona a través de la presentació del projecte en diversos espais amb diferents temàtiques, de manera que la nostra eina davant qualsevol situació de violència institucional en el marc del dret penal sigui present i coneguda a tota la ciutat.

Volem consolidar l'associació des d'un punt de vista organitzatiu i econòmic, per tenir més **força** a l'hora de exigir canvis en les pràctiques de les administracions i en les polítiques públiques, i més **sostenibilitat** per seguir treballant des del rigor i la contundència, així com ampliar el nostre radi d'acció. En definitiva, volem construir Irídia entre totes per tenir més força, independència, comunitat, sostenibilitat i **capacitat per defensar-nos**.

A nivell comunicatiu, la campanya es va llançar a l'octubre de 2018 conjuntament amb la nova web i la nova imatge corporativa, amb un vídeo que recopila imatges de tot el que s'ha fet els últims 3 anys, coincidint amb l'aniversari de l'entitat.

A partir d'aquí, s'han fet accions a través de les xarxes socials per tal d'animar al nostre entorn a conèixer Irídia i a fer-se sòcia. Hem explicat qui som, què fem i per què creiem que és necessari el suport col·lectiu a través del vídeo "Per a què us animem a fer-vos sòcies d'Irídia?" protagonitzat per membres de l'entitat.

Per altra banda, durant la campanya hem fet diversos actes, de temàtiques diferents, abarçant les diferents àrees de treball de l'entitat. En aquests actes han participat les membres d'Irídia, coordinadores de cada àrea, i les convidades especials per debatre amb la presència d'una moderadora. A més, al final de cada esdeveniment hem afegit un espai on s'han desenvolupat diverses intervencions culturals. Aquests actes desenvolupats en el marc de la campanya al llarg del 2018 han estat:

Data: 16 novembre 2018 19.30h

Títol: *Resistint davant els atacs a la llibertat d'expressió*

Lloc: La Lleialtat Santsenca

Presentació de la campanya #FemIridiaJuntas. Amb la periodista Gemma G. Fàbrega (La Directa) com a moderadora i van intervenir com a ponents l'Anais Franquesa (Irídia), en Willy Toledo (actor), la Thais Bonilla (Novact) i en Joaquín Urías (Professor Dret Constitucional). El tancament amb la intervenció cultural de l'acte va córrer a càrrec de Misty-k y Art District Crew (balls urbans) i en Sergi Torné (actor).

Data: 28 novembre 2018 18.30h

Títol: *Aïllades a la presó: vulneracions i resistències*

Lloc: Pati Llimona

Amb Monserrat Santolino (Lafede.cat) com a moderadora i van intervenir com a ponents l'Elizabeth i l'Alba (familiars de Gina, morta a Brians 1), l'Andrés García Berrio (Irídia), la Bárbara (mare de Lewys, mort a Brians 1) i la María José Jiménez "Guru" (Gitanas Feministas por la Diversidad). El tancament amb la intervenció cultural de l'acte va córrer a càrrec dels músics Roger Español i Nati Ortega.

Data: 14 desembre 2018 18.00h

Títol: *Violència institucional vers les dones*

Lloc: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

Presentació de l'informe "Violència institucional i revictimització en el sistema judicial i de denúncia de violències sexuals". Moderat per l'Ariadna Oltra (Periodista) i les intervencions de la Lucía Avilés (Asociación Mujeres Juezas), la Carla Vall (Advocada d'Irídia i Dones Juristes), l'Esther Garcia (Advocada de Dones Juristes), la Montse Pineda (Creación Positiva) i la Dolors Rodríguez (Infermera i professora UB). El tancament cultural de l'acte va córrer a càrrec d'Andrea Ros (Actriu).

5. Formació

a. VI Edició curs d'extensió universitària de capacitació en la defensa dels drets humans i en la denúncia de la tortura

Durant els mesos de maig i juny de 2018 es va dur a terme la sisena edició del curs d'extensió universitària titulat **"Capacitació en la defensa dels Drets Humans i en la denúncia de la tortura"**, organitzat conjuntament per l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) de la Universitat de Barcelona i Irídia amb la col·laboració de la Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT).

Amb aquest curs, en la seva sisena edició, s'ha pretès generar un espai de trobada de professionals, activistes i estudiants de l'àmbit de la protecció dels drets humans en el marc del sistema penal i les privacions de llibertat des d'una perspectiva integral, interseccional i multidisciplinària. Així mateix, el curs té la intenció d'oferir una formació eminentment pràctica, on ens enfrontem amb situacions reals, i que serveixi per reforçar el treball que realitzen els/les professionals, activistes i organitzacions de manera quotidiana.

El programa es va estructurar en tres blocs: el bloc jurídic, el bloc estratègic, la comunicació i incidència política, i el bloc psicosocial, a través dels quals es va po-

der tractar l'àmbit de la intervenció directa en la defensa dels drets humans des d'una perspectiva integral, interseccional i multidisciplinària.

El curs va comptar amb la participació de diferents membres d'Irídia, advocats/des, professionals de la informació i la incidència política i psicòlogues totes elles especialistes en drets humans, i es van alternar les exposicions teòriques per part d'aquestes amb l'elaboració de dinàmiques participatives i la resolució de casos pràctics, prioritzant la construcció de coneixements a través de l'anàlisi de situacions reals i el debat entre els participants.

El programa es va completar amb l'elaboració d'un treball per grups que consistia en la resolució d'un cas pràctic, el qual es basava en una situació real de vulneració de drets. L'objectiu era estudiar les potencialitats i possibles vulnerabilitats del cas a l'hora de plantejar-lo com a litigi estratègic, a través de l'anàlisi dels diferents eixos treballats al llarg del curs: jurídic; d'estratègia, comunicació i incidència política; i els impactes psicosocials i els mecanismes de resiliència de les persones afectades en cada cas.

b. Formació interna de l'equip d'Irídia

Els dies 16 i 17 de febrer del 2018 es va realitzar un cap de setmana de formació sobre litigació estratègica, perspectiva psicosocial i incidència política en la violència institucional en el marc del sistema penal. Un total de 18 persones van assistir a la formació del dia 16 de febrer 2018 que, sota el títol **"La violència institucional avui, anàlisi jurídica i psicosocial"**, va consistir en un taller dirigit a l'equip intern i també obert al públic general.

Es va decidir obrir el taller del primer dia a la ciutadania en general donada la situació d'alta judicialització de la política així com d'escalada repressiva els primers mesos de l'any 2018. Per la qual cosa la nostra entitat havia rebut la sol·licitud que es realitzés una formació d'aquest tipus. Així mateix, i no obstant, el 17 de febrer es va realitzar un taller exclusivament intern de formació sobre litigació estratègica, en el qual hi van assistir 19 persones de l'entitat i es va realitzar al llarg de tot el dia a la seu d'Irídia.

En aquesta sessió es van abordar diverses temàtiques en relació a la violència institucional, detallant el procediment intern del SAIDAVI, com actuem en situacions de maltractament als Centres d'Internament d'Estrangers (CIEs) i presons, els drets de manifestació i protesta (protocols policials, ús d'armes, proporcionalitat violència, desallotjaments, Llei Mordassa i ordenança municipal del civisme), la perspectiva de gènere en el marc del sistema penal i, per últim, conceptes psicològics bàsics i bones pràctiques d'atenció des de la perspectiva psicosocial.

c. Formació 1 d'Octubre i més, Barcelona Ciutat de Drets

Des de l'Ajuntament de Barcelona i les entitats de la campanya "Demà pots ser tu" en la qual Irídia en forma part, es van organitzar un cicle d'activitats a La Model sota el títol **"1 d'octubre i Més, Barcelona Ciutat de Drets"**, que va tenir lloc des del 27 de setembre fins el 16 d'octubre de 2018.

Amb aquest cicle d'activitats es va pretendre oferir a la ciutadania un espai on debatre i reflexionar al voltant del significat, les causes i les conseqüències de l'1 d'octubre de 2017, data que marca un abans i un després en la vida política i social de Catalunya i també en la ciutat de Barcelona.

Es va comptar amb diverses exposicions de diferents disciplines artístiques al voltant de la repressió, la censura, però també de la resistència pacífica des de la societat civil.

Una altra de les exposicions va consistir en un exercici de memòria col·lectiva sobre l'1 d'octubre, que va comptar amb un mapa amb les dades sobre les votacions, les càrregues i les seves conseqüències, així com de les intervencions de la Xarxa d'Observadores de Vulneracions en context de Protesta de la iniciativa #SomDefensores. Així mateix, es van poder escoltar testimonis directes d'aquella jornada a través de vídeos i imatges.

Ahora, es van organitzar un seguit de taules rodones i d'altres activitats amb la voluntat d'analitzar les resistències socials i debatre al voltant de drets fonamentals com el dret de reunió i manifestació, el dret a la informació i la llibertat d'expressió en l'actual context de regressió d'aquests.

6. Comunicació, incidència i repercussió als mitjans

Comunicació

La comunicació és un dels principals eixos vertebradors d'Irídia. Ha estat a través d'aquesta tasca que s'ha aconseguit consolidar el nivell d'incidència de l'entitat en només els 3 anys de funcionament d'Irídia.

Una bona estratègia comunicativa és imprescindible per tal d'incidir i transformar la realitat social i política. Els litigis estratègics són una de les nostres principals eines d'incidència política, a partir de les quals pretenem generar impactes en les estructures estatals, entenent que aquests no són casos aïllats.

La denúncia de les vulneracions als drets humans i la difusió de la feina que fa el teixit associatiu per tal de revertir aquesta situació, incideix en l'imaginari col·lectiu des d'una perspectiva crítica però a la vegada empoderadora.

L'objectiu principal d'aquesta àrea és donar a conèixer Irídia a la població en general, a les institucions i als partits polítics, transmetent l'enfocament de l'entitat en matèria de drets humans mitjançant xarxes socials pròpies, a través de mitjans de comunicació i fent difusió a través de projectes realitzats conjuntament amb organitzacions afins.

Incidència

Irídia ens posicionem en front els drets fonamentals actuals establint com a objectius principals la incidència política, sempre a través d'una mirada psicosocial i feminista. A través de les campanyes comunicatives i la difusió de la feina feta a les diverses àrees de treball, pretenem:

- Incidir en les decisions polítiques institucionals
- Incidir en les campanyes electorals
- Incidir en els discursos de partits polítics per tal que incorporin els drets humans com a eix fonamental dels seus objectius polítics
- Incidir en els cossos policials com a servei públic que hauria de ser de proximitat, generant un marc de relació fluida i un espai de reflexió amb l'objectiu de canviar el seu funcionament intern
- Incidir en la necessitat d'un Departament d'Afers Interns de la Policia que actuï contra la impunitat.

Concretament, els objectius que es busquen al interpel·lar a partits polítics i institucions mitjançant les xarxes i la pressió a través dels mitjans de comunicació són:

- Acabar amb l'ús de les pistoles tàser
- Acabar amb l'ús de les bales de goma arreu de l'Estat i de les bales de foam.
- Acabar amb la discriminació per perfil racial i d'origen nacional per part de les institucions
- Acabar amb la violència institucional vers les dones
- Acabar els atacs a la llibertat d'expressió per part dels poder governamentals
- Acabar amb la impunitat de les institucions i els seus membres
- Acabar amb els atacs als drets civils i polítics.

Repercussió als mitjans

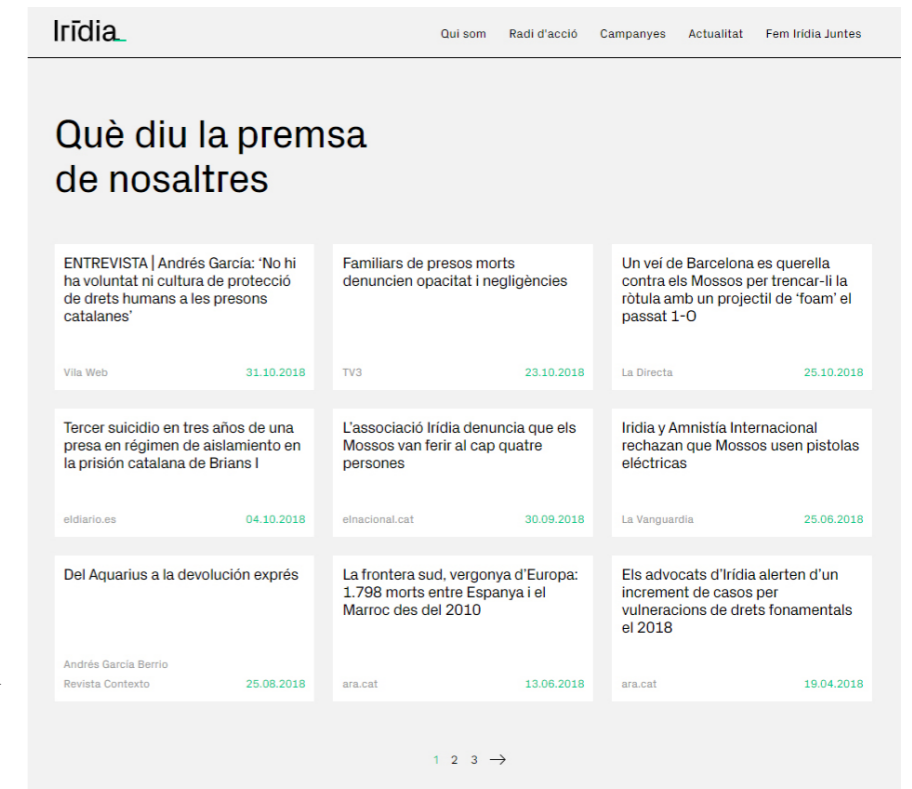
Irídia ha establert relacions amb diversos mitjans de comunicació catalans i estatals. Aquest any hem estat presents en diversos formats, des de premsa notícies a entrevistes personals i en profunditat, reportatges, articles d'opinió escrits per membres d'Irídia, passant per molts programes de ràdio i amb diverses intervencions en televisió en rodes de premsa, entrevistes, reportatges, debats i documentals.

Irídia ha estat present a l'ARA, La Directa, BBC, el Punt Avui, la Xarxa.net, El País, el diari.es, TV3 (matins, informatius i Sense Ficció), Catalunya Ràdio, VilaWeb, El Temps, 8tv, betevé, Cadena SER, el Nacional.cat, ACN, EFE, Europa Press, Mediacat, Catalunya Plural, Etb i el documental de Metromuster "Idrissa, crònica d'una mort qualsevol".

Nova imatge corporativa

Amb el 3r aniversari d'Irídia es va llançar una nova imatge corporativa, amb un nou logo i una nova web. Després de tot un procés de reflexió amb la cooperativa L'Apòstrof es va decidir canviar la línia gràfica d'Irídia.

L'objectiu de la nova imatge gràfica és donar una imatge simple, directa i contundent, enfatitzant i subratllant les vulneracions de drets humans a partir d'una línia. Una línia que visibilitza que per produir canvis necessitem ser moltes i que partim dels moviments socials de base, aliats clau en la defensa dels drets humans.

XARXES SOCIALS

Al desembre de 2018 Irídia compta amb:

17,6 mil seguidors a Twitter (9.344 noves seguidors en 2018 i 168.372 visites a la pàgina)

1.100 seguidors a Instagram

6968 seguidors a Facebook (2055 noves seguidors en 2018)

2.400 seguidors al canal de Telegram

7. Finançament

Des de l'àrea d'economia i comptabilitat treballem per aconseguir que Irídia sigui una entitat sostenible des del punt de vista econòmic. Entenem que les tasques que duem a terme no es podrien realitzar si no combinéssim el treball remunerat amb l'activista, és per això que algunes de les accions que duem a terme no compten amb un finançament propi i en tots els casos compten amb un equip de voluntariat que les recolza.

Som una associació sense ànim de lucre, finançada per subvencions públiques, subvencions privades, donacions i serveis externs. Apostem per un equilibri entre les diverses fonts de finançament, prioritzant les donacions que tenen per objectiu la construcció d'un projecte col·lectiu de defensa dels drets humans.

Ingressos

El total d'ingressos del 2018 ha estat de **197.749,34€** procedents de subvencions públiques, subvencions privades, donacions, serveis externs i quotes de socis i sòcies.

Els projectes de l'entitat generalment s'han dotat de finançament a partir de convocatòries de **subvencions públiques**, essent aquest el 22,1 % respecte el total d'ingressos de l'any. Els projectes

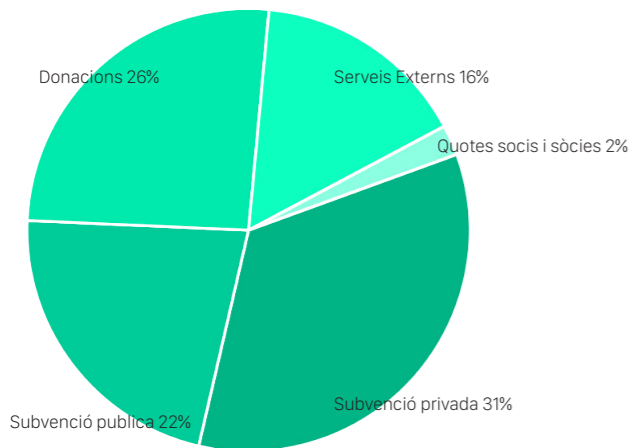
SAIDAVI, Frontera Sud: Vies Marítimes, i Estereotips de gènere en l'àmbit judicial han comptat amb subvencions principalment de l'Ajuntament de Barcelona, amb un total de 38.481,75 € rebuts per subvencions. Cal destacar també aquest any, l'aprovació del projecte NETPRALAT finançat per la Comissió Europea, amb 37.231,72€ aprovats per Irídia, dels quals el 2018 se'n destinen 3.425,91 €. El total de finançament públic ha estat de 67.569,78€.

El finançament a partir de **subvencions privades** ha estat del 34,2 % respecte el total anual, amb un total de 67.569,78€. El principal finançador d'aquesta partida ha estat la Fundació per a la Promoció de la Iniciativa per a una Societat Oberta a Europa (OSIFE), amb l'atorgament de dues subvencions destinades a dotar de solidesa l'estructura interna de l'entitat, esdevenint així en un futur independent econòmicament. L'altre finançament important en aquesta partida ha estat per part d'Intermón Oxfam, com a finançador del projecte de *CIES: La protecció de drets en el canvi de paradigma de les polítiques migratòries*.

En complementació amb les subvencions públiques i privades, Irídia compta amb una forta base social que aporta **quotes i donacions** a l'entitat i als projectes. Concretament pel que fa al projecte SAIDAVI

aquest any s'ha realitzat una campanya de mecenatge destinada al projecte que ha aconseguit una recaptació de 31.800 €, i el projecte ha rebut, a més, 7.477 € procedents de donacions externes a la campanya realitzada. Més enllà de la campanya de mecenatge la població ha anat fent **donacions** durant tot l'any, en total han estat 50.992,63€ rebuts, incloses les del SAIDAVI, les destinades a l'entitat en general i les d'altres projectes, que han estat el 25,8% dels ingressos de l'any. El mateix 2018 s'ha iniciat una campanya de captació de socis i sòcies, amb la intenció de dotar l'entitat d'independència econòmica i d'una font de finançament sòlida i estable. Amb l'inici d'aquesta campanya s'han recaptat 4.386,61€ en **quotes**, un 2,2 % del total dels ingressos, percentatge que es preveu que creixi a mesura que es difón la campanya.

Finalment, els **serveis externs** han suposat el 15,7 % del finançament de l'entitat, amb un total de 31.139,66 €. Aquests han consistit en l'elaboració d'un informe per la Fundació Calala Fondo de Mujeres, en serveis d'investigació legal per l'Associació Novact – Institut Internacional per a l'Acció Noviolenta, l'elaboració d'un informe i un pla d'acció per la Fundació per a la Promoció de la Iniciativa per a una Societat Oberta a Europa (OSIFE), i diverses ponències, formacions i tallers a Universitats, Ajuntaments i organitzacions d'arreu del territori.

Resum Ingressos 2018

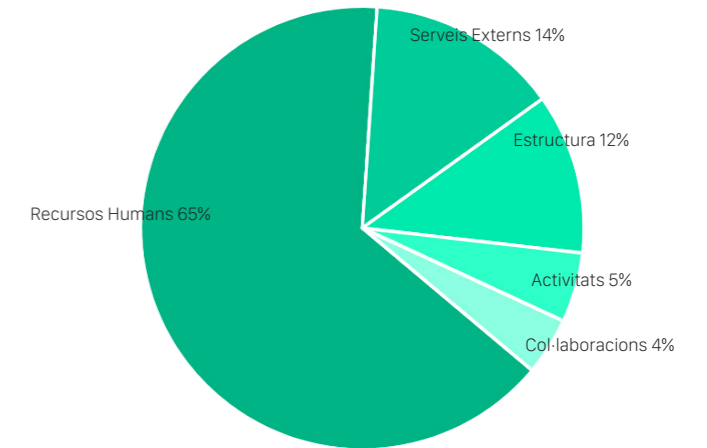
Subvenció privada	67.569,78€	34,2%
Subvenció pública	43.657,66 €	22,1%
Donacions	50.992,63 €	25,8%
Serveis externs	31.139,66 €	15,7%
Quotes socis i sòcies	4.386,61 €	2,2%
Total	197.746,34€	

Despeses

El total de despeses del 2018 ha estat de 226.427,33€, destinats a recursos humans, contractacions externes, col·laboracions d'entitats, despeses d'activitats dels projectes, despeses d'estructura i costos indirectes.

Resum Despeses 2018

Recursos Humans	147.068,81€	65%
Serveis Externs	31.775,32 €	14%
Estructura	26.507,83€	11,7%
Activitats	11.525,38€	5,1%
Col·laboracions	9.550 €	4,2%
Total	226.427,33€	

Despeses 2018 per partides

Resultat

El resultat de 2018 és de **-28.680,99 €**. Això es deu a tres factors principals, primerament, el premi rebut pel projecte de Frontera Sud, de 19.940 € es va rebre el 2017 però es va gastar el 2018. En segon lloc, s'ha realitzat una inversió en el projecte International Trial Watch, pel qual es té previst rebre més de 100.000 € en donacions el 2019. I en tercer lloc, ha estat necessari invertir en garantir una estructura interna suficientment forta per tal d'obrir la base de sòcies. Aquesta inversió es veurà compensada amb les quotes dels socis i les sòcies que entrin a formar part d'Irídia a partir del 2019.

En aquests quatre anys de funcionament Irídia ha crescut tant en qualitat, rigorositat, reconeixement social i diversitat de temàtiques. Aquest 2018, amb aquesta inversió realitzada, l'entitat està encaminant-se cap a una estabilitat en recursos humans i recursos econòmics, amb l'objectiu de dotar de solidesa l'entitat i garanties de futur.

Irīdia

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2018